

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
เล่มที่ ๑ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

นางปราณี กองเกิด

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนโนนสะอาดชุมแสงวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. เมื่ออ่านแล้วสามารถสรุปหรือย่อเรื่องได้
- ข. เมื่ออ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้
- ค. เมื่ออ่านแล้วสามารถคาดการณ์ และหาความจริงแสดงข้อคิดเห็น
- ง. เมื่ออ่านแล้วสามารถจำคำประพันธ์ชนิดต่างๆได้

๒. บุคคลในข้อใด ไม่ใช่ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. นกอ่านเรื่องพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อแล้วเขียนสรุปความสำคัญของเรื่องเป็นสำนวนของตนเอง
- ข. ต่อมยืมหนังสือจากห้องสมุดมาทำรายงาน โดยยังไม่มีหัวข้อในการทำรายงาน
- ค. หลังจากนิคอ่านเรื่องนิดๆน้อยๆ แล้วตั้งคำถามกับตนเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
- ง. นิมอ่านเรื่องเที่ยวทำเรือแล้วหาใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๓-๖

ที่นำมาสาธยายนี้ไม่ได้หมายความว่า จะมาเชียร์ให้คุณ ๆ หันไปหาสิ่งมอมเมาที่เรียกว่าหวนรัฐบาลนี้แต่อย่างไร แต่อยากจะอธิบายให้หายสงสัยว่าทำไม “ขอทาน” จึงลงทุนโกหกเพื่อรางวัลที่ ๑ และมีได้มีแต่ขอทานเท่านั้นที่ทำโกหกแบบนี้ มีบรรดาผู้หวังเงินล้านมากมาย ใช้ยุทธวิธีเพื่อรับรางวัลที่ ๑ จนถึงรางวัลต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่าเหล่านิจจาชีพนี้เอง และยังสืบสาวราวเรื่องกันให้ลึกซึ้งถึงอดีต ก็ยังรู้้อย่างแจ่มแจ้งว่า สิ่งเหล่านี้หรือพฤติกรรมอันอยากมีอยากได้นั้น มีแต่โบราณกาลแล้วละครับ

๓. ข้อใดมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “สาธยาย”

ก. โยชจัน

ข. อธิบาย

ค. แจกแจง

ง. โพนทนา

๔. “สืบสาวราวเรื่อง” มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. คิดค้น

ข. ค้นพบ

ค. เจาะลึก

ง. เสาะหา

๕. “พฤติกรรมอันอยากมีอยากได้” จากข้อความนี้ตรงกับคำพังเพยข้อใด

ก. โลกโมโทสัน

ข. สิบเบี้ยใกล้มือ

ค. โลกมากลาภหาย

ง. เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง

๖. ข้อความนี้ผู้เขียนเขียนขึ้นโดยมีจุดประสงค์ใด

ก. ให้ข้อคิดเตือนใจ

ข. บอกเล่าให้หายสงสัย

ค. เปรียบเทียบให้เห็นจริง

ง. ตักเตือนด้วยความเป็นห่วง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๗

คนขยันชอบทำงานและหมั่นหาความรู้ เพื่อจะได้ทำงานด้วยความฉลาด และรอบคอบดังตัวอย่างป้าแหม่ ป้าแหม่เป็นคนขยันจึงตื่นนอนแต่เช้าทำขนมกล้วย และข้าวเหนียวสังขยาไปขายที่ตลาดป้าแหม่บอกกับใคร ๆ เสมอว่า ถ้าคนเราขยันทำงาน มีระเบียบ รู้วิธีทำมาหากินก็จะไม่อดตาย

๗. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

ก. ป้าแหม่เป็นคนขยันจึงตื่นนอนแต่เช้า

ข. คนเราขยันทำงานมีระเบียบ รู้วิธีทำมาหากิน ก็จะไม่อดตาย

ค. ป้าแหม่ทำขนมไปขายที่ตลาด

ง. คนขยันทำงานด้วยความฉลาดและรอบคอบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๘

เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่ ผู้เล่นฟุตบอลต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้ เราก็ต้องยอมรับและไม่โทษกันว่าใครเล่นไม่ดีเราจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

๘. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล
- ข. ผู้เล่นฟุตบอลต้องไม่ทะเลาะกัน
- ค. การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่
- ง. การเล่นแล้วไม่โทษกันแสดงถึงการเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๙-๑๐

นกฟิราบสีชมพูมีถิ่นฐานอยู่บนเกาะมอริตัสในทวีปแอฟริกา อาศัยอยู่ในป่าละเมาะ อาหารของพวกมันคือดอกไม้อ ผลไม้ และเมล็ดพืชเล็กๆ นกฟิราบสีชมพูมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากการล่าของมนุษย์ ปัจจุบันนกฟิราบสีชมพูมีอยู่ในป่าประมาณ ๒๕ ตัว และในสวนสัตว์ประมาณ ๒ ตัว

๙. ข้อความนี้กล่าวถึงสัตว์ชนิดใด

- ก. นกฟิราบสีเทา
- ข. นกฟิราบสีชมพู
- ค. นกฟิราบสีขาว
- ง. นกฟิราบพันธุ์ใหม่

๑๐. ข้อความนี้กล่าวถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

- ก. อาหารของนกฟิราบสีชมพู
- ข. ที่อยู่อาศัยของนกฟิราบสีชมพู
- ค. ประวัติดังนกฟิราบสีชมพู
- ง. ปริมาณจำนวนนกฟิราบ

<p>ได้คะแนน</p> <p>.....</p> <p>๑๐ คะแนน</p>
--

ใบความรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญ หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหรือเรื่องนั้นทั้งหมด (ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้ง่าย) โดยมีข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง

ผลความหรือส่วนขยายใจความ หมายถึง ประโยคที่ช่วยขยายเนื้อความของใจความสำคัญเพื่อสนับสนุนหรือแสดงตัวอย่าง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งในแต่ละย่อหน้าอาจมีผลความอยู่หลาย ๆ ประโยคได้

ตัวอย่างการหาใจความสำคัญ

- (๑) ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ต้องแจ้งต่อนายทะเบียน ท้องถิ่น เพื่อขอมีบัตรประชาชน จนกระทั่งอายุ ๗๐ ปี
- (๒) ผู้ที่มีอายุครบทำบัตรต้องไปยื่นขอทำบัตรภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่อายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์
- (๓) ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ขอทำบัตรประชาชนมีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท
- (๔) บัตรประชาชนใช้ได้ ๖ ปี และถ้าบัตรหมดอายุจะต้องขอทำบัตรใหม่ภายใน ๖๐ วัน
- (๕) กรณีเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล บัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ต้องเปลี่ยนบัตรใหม่ภายใน ๓๐ วัน

ข้อความนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ ประเด็น จะมีประเด็นที่เป็นใจความสำคัญเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น นักเรียนจะสามารถสังเกตประเด็นที่มีใจความสำคัญได้โดยประเด็นดังกล่าวจะต้องมีสาระครอบคลุมประเด็นอื่น ๆ ในข้อความหรือย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมดเพียงประเด็นเดียว ประเด็นอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญ หรือส่วนประกอบเท่านั้น

สรุปได้ว่าใจความสำคัญ คือ ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอมีบัตรประชาชนจนกระทั่งอายุ ๗๐ ปี

แบบฝึกทักษะที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. โดยทั่วไปประโยคใจความสำคัญจะอยู่ส่วนใดของย่อหน้า
  - ก. ต้นย่อหน้า
  - ข. กลางย่อหน้า
  - ค. ส่วนท้ายย่อหน้า
  - ง. ต้นหรือท้ายย่อหน้า
๒. การอ่านจับใจความสำคัญหมายถึงข้อใด
  - ก. การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือ ของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ
  - ข. ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหรือเรื่องนั้นทั้งหมด
  - ค. ประโยคที่ขยายเนื้อความของใจความสำคัญเพื่อสนับสนุนหรือแสดงตัวอย่าง
  - ง. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

คำชี้แจง อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓ - ๗

โปรตีนเป็นสารอาหารที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในระยะตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์ความต้องการโปรตีนจะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ระยะการให้นมบุตรความต้องการโปรตีนก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ขณะเดียวกันเด็กที่อยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโตจะมีความต้องการโปรตีนมากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นอาหารที่มีโปรตีนสูงจึงเป็นอาหารที่ควรได้รับ

อาหารที่มีโปรตีนสูง ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ ไข่ นม ถั่วเหลือง เช่น เนื้อไก่ เนื้อเป็ด ปลาหู เนื้อวัวไม่ติดมัน จะมีโปรตีนประมาณ ๒๐ ต่อ ๑๐๐ กรัมของอาหาร ส่วนไข่จะมีโปรตีนประมาณ ๑๓ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัมของอาหาร และถั่วเหลืองเป็นพืชที่มีโปรตีนสูงถึงร้อยละประมาณ ๓๔

การกินอาหารที่มีโปรตีนสูง โดยเฉพาะคนที่อยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า "ได้รับโปรตีนปริมาณสูงกว่าคนในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งคนส่วนใหญ่จะขาดอาหาร การได้รับโปรตีนสูงเกินไปจะไม่มีประโยชน์ตรงกันข้ามจะเพิ่มความเสี่ยง เช่น อาจเป็นโรคอ้วน เนื่องจากอาหารที่มีโปรตีนสูงมักจะเป็นเนื้อสัตว์ติดมัน ถ้าเป็นเด็กหรือทารก ร่างกายไม่สามารถที่จะปรับตัวกับปริมาณโปรตีนสูงๆ ที่กินเข้าไป

การกินอาหารที่มีโปรตีนสูง จะทำให้กินอาหารอื่นได้น้อยลง โอกาสที่จะทำให้เกิดการขาดสารอาหารชนิดอื่นเป็นไปได้สูง และการกินอาหารที่มีโปรตีนสูงทำให้ร่างกายต้องกินแคลเซียมสูงด้วย เพราะทำให้ร่างกายเพิ่มการกำจัดแคลเซียมออกจากร่างกาย ดังนั้น การกินอาหารจึงควรมีโปรตีนในปริมาณที่พอเหมาะ

(ขวัญเรือน ปักข์แรก เดือนสิงหาคม ๒๕๔๖)

๓. ประโยคใจความสำคัญของเรื่องนี้คือข้อใด

- ก. การกินอาหารที่มีโปรตีนสูงทำให้อ้วนเร็วขึ้น
- ข. ควรกินอาหารที่มีโปรตีนในปริมาณพอเหมาะ
- ค. โปรตีนเป็นสารอาหารที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต
- ง. อาหารที่มีโปรตีนสูง ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ ไข่ นม ถั่วเมล็ดแห้ง

๔. ใจความสำคัญของย่อหน้าที่ ๔ คือข้อใด

- ก. ร่างกายเพิ่มการกำจัดแคลเซียมได้มากขึ้น
- ข. โอกาสขาดสารอาหารชนิดอื่นๆ เป็นไปได้สูง
- ค. การกินอาหารที่มีโปรตีนสูง จะทำให้กินอาหารอื่นได้น้อยลง
- ง. การกินอาหารที่มีโปรตีนสูงทำให้ร่างกายต้องกินแคลเซียมสูงด้วย

๕. ข้อใดเรียงลำดับจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

- ๑) การกินอาหารจึงควรมีโปรตีนในปริมาณที่พอเหมาะ
- ๒) การกินอาหารที่มีโปรตีนสูง จะทำให้กินอาหารอื่นได้น้อยลง
- ๓) การกินอาหารที่มีโปรตีนสูง ทำให้ร่างกายต้องกินแคลเซียมสูงด้วย
- ๔) การที่ได้รับโปรตีนสูงเกินไปจะไม่มีประโยชน์ จะเพิ่มความเสี่ยงอาจเป็นโรคอ้วนได้

ก. ๒ ๑ ๔ ๓

ข. ๔ ๒ ๓ ๑

ค. ๑ ๒ ๔ ๓

ง. ๔ ๓ ๒ ๑

๖. ความคิดสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร

- ก. สตรีมีครรภ์ควรทานอาหารประเภทโปรตีนมากๆ
- ข. ผู้ที่อยู่ในวัยเด็กควรทานอาหารประเภทโปรตีน
- ค. ผู้ที่กินอาหารประเภทโปรตีนมากมีโอกาสเป็นโรคอ้วน
- ง. โปรตีนเป็นสารอาหารที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต

๗. จากเนื้อความข้างต้นผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไร

- ก. แนะนำ
- ข. ชี้แจง
- ค. สั่งสอน
- ง. ให้ข้อคิด

คำชี้แจง อ่านบทความเรื่อง ผูกขวัญ แล้วตอบคำถามข้อ ๘ – ๑๐

การรับขวัญหรือผูกขวัญที่ยังพอมิผู้ปฏิบัติกันอยู่บ้างนั้นคิดว่าเป็นกิจกรรมแบบฉบับที่น่าสนใจและน่านิยมควรแก่การปรับปรุงมาใช้ใหม่ให้กว้างขวางเหมาะสมกับกาลสมัย เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้คุณค่าแก่ชีวิตเสริมสุขภาพจิตอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเสริมสุขภาพจิตและเสริมพัฒนาการของเด็กๆ ผู้ใหญ่ให้ความรัก ความอบอุ่น แก่ลูกหลานนับแต่เกิดจนสิ้นวัยเรียนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต โอกาสที่เด็กจะมีปัญหาสุขภาพจิตจะน้อย เมื่อโตขึ้นการผูกขวัญทารกเมื่อแรกเกิด จะจดเวลาตกฟาก วัน เดือน ปีเกิด ของทารกไว้

คำว่า ขวัญ ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง สิ่งหนึ่งที่ไม่มีตัวตน (Unmatter) แต่ประจำวันอยู่ในตัวคนทุกคน ถ้าขวัญอยู่กับตัวจะมีความสุขไม่เป็นทุกข์ ไม่เจ็บไข้ ผู้ใหญ่รับขวัญหรือทำขวัญให้เด็กเมื่อใดบ้าง เมื่อแรกเกิดได้ ๓ วัน เมื่อเกิดได้ครบเดือน เมื่อโกนจุก จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่ให้ความสำคัญแก่เด็กมากโดยพ่อประกาศตนยอมรับต่อหน้าผู้คน ณ ที่นั้นว่า เขารับทารกเป็นลูกต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู

เมื่อทารกมีชีวิตได้ ๓ วัน พ่อแม่ทำขวัญอีกครั้ง เรียกว่า **รับขวัญวัน** ซึ่งมีพิธีซับซ้อนขึ้นด้วยการบอกเจ้าหน้าที่จัดเครื่องบูชาและเครื่องสังเวย ผูกข้อมือด้วยสายสิญจน์ และเมื่อทารกอายุ ๑ เดือน จะทำขวัญเดือนโดยโกนผมไฟและไว้จุก แกะ หรือโก๊ะ ญาติมิตรจะมาแสดงความยินดีมีพิธีพุทธเมื่อเจริญวัยขึ้นจะชุกชนตามประสาเด็ก เด็กอาจพบสิ่งใดที่ตกใจกลัวเกิดอาการขวัญหนีหรือขวัญหายผู้ใหญ่ก็จะปลอบขวัญหรือรับขวัญเป็นคราวๆ ไป ใช้น้ำหั้นเมื่อหายไข้แล้วเกรงไข้จะกลับจึงทำพิธีผูกขวัญประกันไว้ส่วนในพิธีโกนจุก ซึ่งเป็นพิธีใหญ่ทั้งพุทธและพราหมณ์เด็กจะได้รับการผูกขวัญอีกด้วย อันเป็นการรับขวัญครั้งสุดท้ายในช่วงวัยเด็กก่อนจะเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ต่อไป

การรับขวัญในโอกาสต่างๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดช่วงวัยเด็ก เห็นว่า น่าจะเป็นการเสริมพัฒนาการและเสริมสุขภาพจิตของเด็กเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นความเข้าใจชีวิตจิตใจเด็ก เราไม่หวังให้ผู้ใหญ่ในปัจจุบันรับขวัญเด็กดังตัวอย่างที่ยกมานี้ทุกประการ เพียงให้ประยูรศุภมัยปัญญาผู้ใหญ่สมัยก่อนตามสมควรเท่านั้น

(จิตวิทยา กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์)

๘. การทำพิธีรับขวัญครั้งสุดท้ายในช่วงวัยเด็กก่อนเข้าสู่วัยรุ่นคือข้อใด

ก. พิธีผูกขวัญต่ออายุ

ข. พิธีโกนผมไฟ

ค. พิธีโกนจุก

ง. พิธีรับขวัญลูก

๙. ข้อใดให้ความหมายได้ถูกต้อง

- ก. ขวัญ หมายถึงสิ่งหนึ่งที่ไม่มีตัวตนแต่ประจำวันอยู่ในตัวคนทุกคน
- ข. ขวัญ หมายถึงผมที่อยู่ตรงกลางศีรษะมีลักษณะเหมือนกันหอย
- ค. ขวัญ หมายถึงการทำพิธีรับขวัญทารกที่มีอายุครบ ๑ เดือน
- ง. ขวัญ หมายถึงการทำพิธี โขนผมไฟเด็กทารกที่มีอายุครบ ๓ เดือน

๑๐. ทารกที่มีอายุ ๓ วันพ่อแม่จะทำขวัญเรียกว่าอะไร

- ก. การทำขวัญวัน
- ข. รับขวัญวัน
- ค. รับขวัญไฟ
- ง. รับขวัญลูก

ใบความรู้ เรื่องหลักการอ่านอ่านจับใจความสำคัญ

จุดมุ่งหมายของการจับใจความสำคัญ

๑. สามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวที่อ่านได้อย่างชัดเจน
๒. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้
๓. เพื่อฝึกการอ่านเร็วและสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง
๔. สามารถสรุปหรือย่อเรื่องที่อ่านได้
๕. อ่านแล้วสามารถคาดการณ์ และหาความจริง แสดงข้อคิดเห็นได้

หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่านมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิด

ความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีเก็บใจความสำคัญมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่างๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญ

บางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ วิธีจับใจความสำคัญมีหลักดังนี้

๑. พิจารณาที่ละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง ส่วนวนโวหาร อุปมาอุปไมย
๓. ตัวเลขสถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

การพิจารณาตำแหน่งใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความในแต่ละย่อหน้าจะปรากฏดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า
๕. ผู้อ่านสรุปขึ้นเองจากการอ่านทั้งย่อหน้า(ในกรณีใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญอาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก)

ตัวอย่างการจับใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

ความสมบูรณ์ของชีวิตมาจากการเข้าใจชีวิตพื้นฐาน คือเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความเป็นมนุษย์ และความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติ มีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติอย่างจริงใจ

ใจความสำคัญ ความสมบูรณ์ของชีวิตมาจากการเข้าใจชีวิตเป็นพื้นฐาน

ตัวอย่างที่ ๒

ความเครียดทำให้เพิ่มฮอร์โมนอะดรีนาลีนในเลือดทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดบีบตัวกล้ามเนื้อแข็งตึง ระบบย่อยอาหารผิดปกติเกิดอาการปวดหัว ปวดท้อง ใจสั่น แข็งขาอ่อนแรง ความเครียดจึงเป็นตัวการให้แก่เร็ว

ใจความสำคัญ ความเครียดทำให้แก่เร็ว

ตัวอย่างที่ ๓

โดยทั่วไปผักที่ขายตามท้องตลาดส่วนใหญ่เกษตรกรมักใช้สารกำจัดศัตรูพืช หากไม่มีความรอบคอบในการใช้จะทำให้เกิดสารตกค้าง ทำให้มีปัญหาต่อสุขภาพฉะนั้นเมื่อซื้อผักไปรับประทานจึงควรล้างผักด้วยน้ำหลายๆ ครั้ง เพราะจะช่วยกำจัดสารตกค้างไปได้บ้าง บางคนอาจแช่ผักโดยใช้น้ำผสมโซเดียมไบคาร์บอเนตก็ได้ แต่อาจทำให้วิตามินลดลง

ใจความสำคัญ เมื่อซื้อผักไปรับประทานจึงควรล้างผักด้วยน้ำหลายๆ ครั้ง

ตัวอย่างที่ ๔

การรักษาจิตใจเพื่อบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัยในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น เรามาอยู่วัด มาบวชเณรมาบวชเณร ไม่ใช่ถือแต่ศีลแปดข้อเท่านั้นแต่เราต้องนึกว่าศีลนั้นคือความมีระเบียบวินัย เราเดินอย่างมีระเบียบวินัย นั่งอย่างมีระเบียบ ก็นั่งอย่างมีระเบียบ ทำอะไรก็ทำอย่างมีระเบียบ นั่นเป็นคนที่มีศีล ถ้าเราไม่มีระเบียบ ก็ไม่มีศีล

ใจความสำคัญ การรักษาจิตใจเพื่อบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัยในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง

(จุไรรัตน์ ลักษณศิริ และบาทัน อัมมสารณ, การใช้ภาษาไทย, ๒๕๔๓, หน้า ๔๕-๔๖)

แบบฝึกทักษะที่ ๒

คำชี้แจง นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญ

๑. ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญที่ชนะเลิศการประกวด
คำขวัญวันครอบครัว ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายนของทุกปีเป็นวันครอบครัว
แห่งชาติ
ใจความสำคัญ.....
ส่วนขยายใจความสำคัญ.....
.....
๒. การแห่นางแมวเป็นประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของไทย ใช้เล่นในเวลาที่ฝนไม่ตก
ตามฤดูกาลอากาศร้อนแห้งแล้ง
ใจความสำคัญ.....
ส่วนขยายใจความสำคัญ.....
.....
๓. การคบมิตรถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเรา เพราะมิตรสามารถช่วยคลายทุกข์โศกได้ แต่
มิตรที่ดีนั้นหายากนัก เราต้องชวนขวนขวายหา ถึงแม้มีเพียงหนึ่งเดียว มีเพื่อนที่ริษยาเป็นร้อย
ใจความสำคัญ.....
ส่วนขยายใจความสำคัญ.....
.....

๔. คนนิยมใช้ผ้าไหมทำเครื่องแต่งกาย เพราะมีเนื้อเป็นมันส์สวยสะอาดตา

ใจความสำคัญ.....

ส่วนขยายใจความสำคัญ.....

.....

๕. พิธีไหว้ครูเป็นพิธีที่งดงาม ทุกต้นปีการศึกษา แต่ละโรงเรียนจะจัดให้มีพิธีไหว้ครูขึ้น

เพื่อให้ศิษย์ได้กราบไหว้ ระลึกถึงพระคุณของครูและเพื่อปลูกจิตสำนึกให้รู้ว่า

การที่เราจะเป็นคนดี มีวิชาเลี้ยงตัวได้นั้น ก็ด้วยพระคุณของครูทั้งสิ้น

ใจความสำคัญ.....

ส่วนขยายใจความสำคัญ.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) พื้นดินยอมเป็นที่เกิดของสรรพสิ่งสีเขียวทั้งหลาย
- (๒) อาหาร หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ได้จากต้นไม้
- (๓) สัตว์และแร่ธาตุซึ่งต้องอาศัยกำลังมนุษย์
- (๔) การผลิตให้เป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้ต่าง ๆ

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๒. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) สำหรับผู้ที่ชื่นชอบความแปลกใหม่และตื่นเต้นในชีวิต
- (๒) การป็นเขาเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้คุณได้ทั้งสุขภาพดี และมีความเพลิดเพลิน
- (๓) โดยคุณจะได้บริหารกำลังแขนและกำลังขา
- (๔) ทั้งยังได้ชมธรรมชาติอย่างใกล้ชิดอีกด้วย

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๓. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) ภราดรที่สามารถก้าวขึ้นมาอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลกได้
- (๒) หากไม่นับรวมถึงการทุ่มเทฝึกซ้อมอย่างหนัก
- (๓) สภาพจิตใจถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เขาสามารถพิชิตคู่แข่ง
- (๔) จากการแข่งขันระดับต่าง ๆ มาครองได้เป็นผลสำเร็จ

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๔. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) สำหรับผู้ที่ต้องการหลีกเลี่ยงกลิ่นร้อน
- (๒) การไปเที่ยวทะเลนับเป็นวิธีที่เหมาะสม
- (๓) ซึ่งอากาศชายทะเลมีออกซิเจนบริสุทธิ์
- (๔) อาจหาหนังสือเล่มโปรดติดมือไปนั่งอ่านที่ชายหาดสักเล่ม

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๕. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) หินบางชนิดจะแตกเมื่อใช้ก้อนทุบ
- (๒) บางชนิดทำปฏิกิริยากับกรด
- (๓) บางชนิดเปลี่ยนแปลงเมื่อถูกความร้อน
- (๔) การเปลี่ยนแปลงของหินขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของหินแต่ละชนิด

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๖. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) คนบางคนเอาแต่ตั้งหน้าตั้งตาทำงานเก็บเงินจนเครียด
- (๒) เพราะเหนื่อยมากไม่มีเวลาพักผ่อน
- (๓) ทำให้ชีวิตไม่มีความสุข
- (๔) การหาโอกาสท่องเที่ยวจึงเป็นเหมือนการปลดปล่อยความเครียด

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๗. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) นกกระจาบในประเทศไทยมีอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด
- (๒) คือนกกระจาบเรียบซึ่งที่อกไม่มีลายพบทุกภาค
- (๓) นกกระจาบลายที่อกจะมีจุดสีน้ำตาลพบในภาคกลางและภาคเหนือ
- (๔) และนกกระจาบทองพบที่ภาคกลาง

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๘. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) จากเนื้อเรื่องในวรรณคดีมีการพนันเอาบ้านเมือง
- (๒) การแพ้ชนะกันจึงหมายถึงฝ่ายหนึ่งรวบ
- (๓) ฝ่ายตรงข้ามที่แพ้ก็หมดเนื้อหมดตัวไปเลย
- (๔) การเล่นเกม และมีการพนันจึงเป็นอุทาหรณ์เตือนใจ

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๙. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) อาหารช่วยให้ร่างกายมีอำนาจต้านทานโรค
- (๒) อาหารช่วยซ่อมแซมสิ่งที่สึกหรอของร่างกาย
- (๓) อาหารให้พลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย
- (๔) อาหารที่รับประทานมีประโยชน์แก่ร่างกาย

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

๑๐. ต่อไปนี้ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- (๑) น้ำไม่ใช่สารอาหารโดยตรง
- (๒) น้ำจัดเป็นอาหารอย่างหนึ่ง
- (๓) น้ำมีประโยชน์ต่อร่างกายมาก
- (๔) การขาดน้ำอาจทำให้คนเราถึงแก่ความตายได้เร็วกว่าการขาดอาหารอย่างอื่น

ก. (๑)   ข. (๒)   ค. (๓)   ง. (๔)

แบบฝึกทักษะที่ ๔

คำชี้แจง จงสรุปใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดให้

๑. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณ ๑๐ ล้านบาท จัดทำสื่อทางโทรทัศน์และวิทยุใน “โครงการเพื่อลมหายใจของเรา” เป็นสื่อรณรงค์แก้ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง เช่น เรื่องควันพิษจากมอเตอร์ไซค์ ควันดำจากยานพาหนะ ฝุ่นจากรถบรรทุก เสียงดังจากเรือหางยาว

(จากหนังสือไดโนเสาร์ เดือนกันยายน ๒๕๓๕)

ใคร / อะไร : .....
 ทำอะไร : .....
 เพื่ออะไร : .....
 ใจความสำคัญ : .....

๒. บ้านในชนบท มักจะปลูกต้นไม้ทำเป็นรั้วบ้าน เพราะไม้ไผ่มีหนาม ป้องกันขโมยได้ดี เมืองในสมัยโบราณนั้นยังไม่มีกำแพงเพชร เขาก็ปลูกต้นไม้ทำเป็นรั้วไว้ก็มี

ใคร / อะไร : .....
 ทำอะไร : .....
 เพื่ออะไร : .....
 ใจความสำคัญ : .....

๓. การรดน้ำต้นไม้ หรือสนามหญ้า ควรจะรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็นมากกว่า
เพราะเวลาเที่ยง หรือช่วงแดดจ้า จะทำให้น้ำระเหยละ ๕๐ ระบายไปในอากาศ
หรือให้ต้นไม้ได้ใช้เพียงครึ่งเดียว เท่านั้น

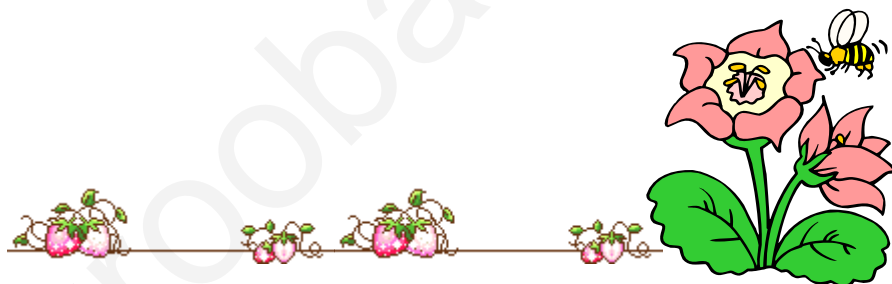
ใคร / อะไร : .....

ทำอะไร : .....

เพื่ออะไร : .....

ใจความสำคัญ : .....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. เมื่ออ่านแล้วสามารถจำคำประพันธ์ชนิดต่างๆได้
- ข. เมื่ออ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้
- ค. เมื่ออ่านแล้วสามารถคาดการณ์ และหาความจริงแสดงข้อคิดเห็น
- ง. เมื่ออ่านแล้วสามารถสรุปหรือย่อเรื่องได้

๒. บุคคลในข้อใด ไม่ใช่ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. นกอ่านเรื่องพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อแล้วเขียนสรุปความสำคัญของเรื่องเป็นสำนวนของตนเอง
- ข. นิมอ่านเรื่องเที่ยวทำเรือแล้วหาใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า
- ค. หลังจากนิคอ่านเรื่องนิดๆหน้อยๆ แล้วตั้งคำถามกับตนเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
- ง. ต้อมยืมหนังสือจากห้องสมุดมาทำรายงาน โดยยังไม่มีหัวข้อในการทำรายงาน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๓

เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่ ผู้เล่นฟุตบอลต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้ เราก็ต้องยอมรับ และไม่โทษกันว่าใครเล่นไม่ดี เราจึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

๓. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล
- ข. ผู้เล่นฟุตบอลต้องไม่ทะเลาะกัน
- ค. การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่
- ง. การเล่นแล้วไม่โทษกันแสดงถึงการเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๔ – ๖

ที่นำมาสาธยายนี้ไม่ได้หมายความว่า จะมาเชียร์ให้คุณ ๆ หันไปหาสิ่งมอมเมาที่เรียกว่าหวยรัฐบาลนี้แต่อย่างไร แต่อยากจะอธิบายให้หายสงสัยว่าทำไม“ขอทาน” จึงลงทุนโกหกเพื่อรางวัลที่ ๑ และมีได้มีแต่ขอทานเท่านั้นที่ทำโกหกแบบนี้มีบรรดาผู้หวังเงินล้านมากมาย ใช้ยุทธวิธีเพื่อรับรางวัลที่ ๑ จนถึงรางวัลต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่าเหล่านักฉ้อฉลนี้เอง และยังสืบสาวราวเรื่องกันให้ลึกซึ้งถึงอดีต ก็ยังรู้้อย่างแจ่มแจ้งว่า สิ่งเหล่านี้หรือพฤติกรรมอันอยากมีอยากได้นั้นมีแต่โบราณกาลแล้วละครับ

๔. ข้อใดมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “สาธยาย”

- ก. โยชจัน
- ข. อธิบาย
- ค. แจกแจง
- ง. โพนทนา

๕. “สืบสาวราวเรื่อง” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. คิดค้น
- ข. ค้นพบ
- ค. เจาะลึก
- ง. เสาะหา

๖. “พฤติกรรมอันอยากมีอยากได้” จากข้อความนี้ตรงกับคำพังเพยข้อใด

- ก. โลกโมโทสัน
- ข. ลิบเบี้ยใกล้มือ
- ค. โลกมากลาภหาย
- ง. เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง

๗. ข้อความนี้ผู้เขียน เขียนขึ้นโดยมีจุดประสงค์ใด

ก. ให้ข้อคิดเตือนใจ

ข. บอกเล่าให้หายสงสัย

ค. เปรียบเทียบให้เห็นจริง

ง. ตักเตือนด้วยความเป็นห่วง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๘-๙

นกพิราบสีชมพูมีถิ่นฐานอยู่บนเกาะมอริตัสในทวีปแอฟริกา อาศัยอยู่ในป่าละเมาะ อาหารของพวกมันคือดอกไม้นี้ ผลไม้ และเมล็ดพืชเล็กๆ นกพิราบสีชมพูมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากการล่าของมนุษย์ ปัจจุบันนกพิราบสีชมพูมีอยู่ในป่าประมาณ ๒๕ ตัว และในสวนสัตว์ประมาณ ๒ ตัว

๘. ข้อความนี้กล่าวถึงสัตว์ชนิดใด

ก. นกพิราบสีเทา

ข. นกพิราบสีชมพู

ค. นกพิราบสีขาว

ง. นกพิราบพันธุ์ใหม่

๙. ข้อความนี้กล่าวถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

ก. อาหารของนกพิราบสีชมพู

ข. ที่อยู่อาศัยของนกพิราบสีชมพู

ค. ประวัติของนกพิราบสีชมพู

ง. ปริมาณจำนวนนกพิราบ

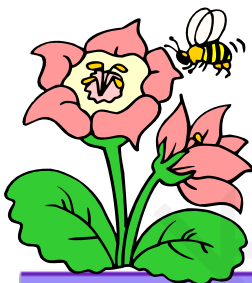

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๐

คนขยันชอบทำงานและหมั่นหาความรู้ เพื่อจะได้ทำงานด้วยความฉลาดและรอบคอบ ดังตัวอย่างป้าแหม่ม ป้าแหม่มเป็นคนขยันจึงตื่นนอนแต่เช้าทำขนมกล้วยขนมตาล และข้าวเหนียวสังขยาไปขายที่ตลาดป้าแหม่มบอกกับใครๆ เสมอว่า ถ้าคนเราขยันทำงานมีระเบียบ รู้วิธีทำมาหากิน ก็จะไม่อดตาย

๑๐. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. ป้าแหม่มเป็นคนขยันจึงตื่นนอนแต่เช้า
- ข. คนเราขยันทำงานมีระเบียบ รู้วิธีทำมาหากิน ก็จะไม่อดตาย
- ค. ป้าแหม่มทำขนมไปขายที่ตลาด
- ง. คนขยันทำงานด้วยความฉลาดและรอบคอบ

ได้คะแนน

๑๐ คะแนน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

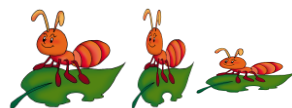
เรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

เฉลยทดสอบก่อนเรียน

๑.	ง	๖.	ข
๒.	ข	๗.	ง
๓.	ข	๘.	ค
๔.	ค	๙.	ข
๕.	ก	๑๐.	ค

เฉลยทดสอบหลังเรียน

๑.	ก	๖.	ค
๒.	ง	๗.	ข
๓.	ค	๘.	ข
๔.	ข	๙.	ค
๕.	ก	๑๐.	ง

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑-๔

เรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑

ข้อที่	ข้อที่ถูกต้อง
๑	ก
๒	ก
๓	ก
๔	ก
๕	ข
๖	ข
๗	ง
๘	ข
๙	ก
๑๐	ข

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒

คำชี้แจง นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญ

๑. ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญที่ชนะเลิศการประกวด
คำขวัญวันครอบครัว ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายนของทุกปีเป็นวันครอบครัว
แห่งชาติ

ใจความสำคัญ ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญที่ชนะเลิศการประกวดคำขวัญวันครอบครัว

ส่วนขยายใจความสำคัญ กำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายนของทุกปีเป็นวันครอบครัวแห่งชาติ

๒. การแห่นางแมวเป็นประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของไทย ใช้เล่นในเวลาที่ฝนไม่ตก
ตามฤดูกาลอากาศร้อนแห้งแล้ง

ใจความสำคัญ การแห่นางแมวเป็นประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของไทย

ส่วนขยายใจความสำคัญ ใช้เล่นในเวลาที่ฝนไม่ตกตามฤดูกาลอากาศร้อนแห้งแล้ง

๓. การคบมิตรถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเรา เพราะมิตรสามารถช่วยคลายทุกข์โศกได้
แต่มิตรที่ดีนั้นหายากนัก เราต้องขวนขวายหา ถึงแม้มีเพียงหนึ่งดีกว่า มีเพื่อนที่ริษยา
เป็นร้อย

ใจความสำคัญ การคบมิตรถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

ส่วนขยายใจความสำคัญ มิตรสามารถช่วยคลายทุกข์โศกได้

๔. คนนิยมใช้ผ้าไหมทำเครื่องแต่งกาย เพราะมีเนื้อเป็นมันส์สวยสะอาดตา

ใจความสำคัญ คนนิยมใช้ผ้าไหมทำเครื่องแต่งกาย

ส่วนขยายใจความสำคัญ เพราะมีเนื้อเป็นมันส์สวยสะอาดตา

๕. พิธีไหว้ครูเป็นพิธีที่ดีงาม ทุกต้นปีการศึกษา แต่ละโรงเรียนจะจัดให้มีพิธีไหว้ครูขึ้น

เพื่อให้ศิษย์ได้กราบไหว้ ระลึกถึงพระคุณของครูและเพื่อปลูกจิตสำนึกให้รู้ว่า

การที่เราจะเป็นคนดี มีวิชาเลี้ยงตัวได้นั้น ก็ด้วยพระคุณของครูทั้งสิ้น

ใจความสำคัญ พิธีไหว้ครูเป็นพิธีที่ดีงาม

ส่วนขยายใจความสำคัญ โรงเรียนจะจัดให้มีพิธีไหว้ครูขึ้นเพื่อให้ศิษย์ได้กราบไหว้

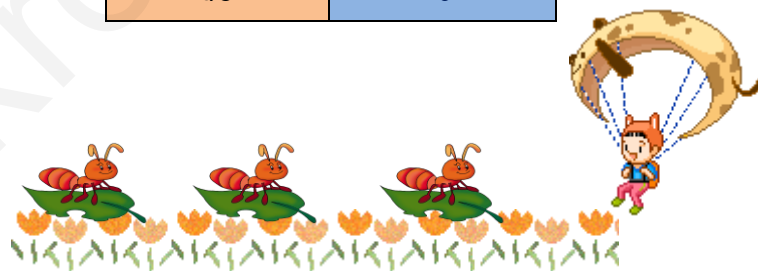
ระลึกถึงพระคุณของครูและเพื่อปลูกจิตสำนึก

ข้อที่	ข้อที่ถูกต้อง
๑	ก
๒	ข
๓	ก
๔	ข
๕	ง
๖	ง
๗	ก
๘	ง
๙	ง
๑๐	ข

คำชี้แจง จงสรุปใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดให้

ข้อที่ ๑.

๑. ใคร / อะไร : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
๒. ทำอะไร : จัดทำสื่อทางโทรทัศน์และวิทยุใน “โครงการเพื่อลดมลพิษของเรา”
๓. เพื่ออะไร : เพื่อรณรงค์แก้ปัญหาหมอกพิษทางอากาศและเสียง
๔. ใจความสำคัญ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จัดทำสื่อทางโทรทัศน์ “โครงการเพื่อลดมลพิษของเรา” เพื่อรณรงค์แก้ปัญหาหมอกพิษทางอากาศและเสียง

ข้อที่ ๒

๑. ใคร / อะไร : การรณรงค์ต้นไม้หรือสนามหญ้า
๒. อย่างไร : ควรรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็น
๓. เพราะอะไร : เวลาเที่ยง หรือแดดจ้า ต้นไม้จะได้น้ำเพียงครึ่งเดียว
๔. ใจความสำคัญ : การรณรงค์ต้นไม้หรือ สนามหญ้า ควรรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็น เพราะเวลาเที่ยงหรือแดดจ้า ต้นไม้จะได้น้ำเพียงครึ่งเดียว

ข้อที่ ๓

๑. ใคร / อะไร : บ้านในชนบท
๒. ทำอะไร : ปลุกต้นไม้
๓. ทำไม : เป็นไร่บ้าน กันขโมยได้
๔. เพราะอะไร : ต้นไม้มีหนาม
๕. ใจความสำคัญ : บ้านในชนบทปลุกต้นไม้ไม้เป็นไร่บ้านกันขโมยได้เพราะต้นไม้มีหนาม

บรรณานุกรม

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทัน อิ่มสำราญ. (๒๕๔๗). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ :

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (๒๕๕๑). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษา และการใช้ภาษา ม.๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

วชิราพรรณ จันทน์เทศ. (๒๕๔๕). การพัฒนาชุดการสอนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย

เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย – ศรีนครินทรวิโรฒ.

แววมยุรา เหมือนนิล. (๒๕๔๑). การอ่านจับใจความ. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

_____. (๒๕๕๓). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ภาษาไทย วิวิธภาษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง- การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์- สก.สค.ลาดพร้าว.

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มที่ ๑ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากงานเขียนได้ถูกต้องแม่นยำ สามารถอ่านแล้วนำความรู้ความคิด และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งด้านการเรียนและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันก็ยังทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน และมีความภูมิใจในผลงานของตนเอง นอกจากนี้นักเรียนจะได้นำไปฝึกทักษะแล้ว ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ทบทวนเนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนไปแล้ว และใช้สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องในทักษะการอ่านด้วย

หวังว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เล่มที่ ๑ นี้ คงเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่สนใจศึกษาได้เป็นอย่างดี

ปราณี กองเกิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญได้
๒. อธิบายหลักการอ่านจับใจความสำคัญได้
๓. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านแต่ละย่อหน้าได้

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นทักษะที่พัฒนาการอ่านและต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน จะต้องจับใจความส่วนรวมให้ได้ว่าเป็นเรื่องอะไร เมื่ออ่านจบควรเรียบเรียงใจความสำคัญเป็นสำนวนของตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ
๒. หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ
๓. วิธีการจับใจความสำคัญ

สารบัญ

คำชี้แจงสำหรับนักเรียนในการใช้แบบฝึกทักษะ

คำชี้แจงเพิ่มเติมสำหรับครู

จุดประสงค์การเรียนรู้	ก
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑
ใบความรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ	๔
แบบฝึกทักษะที่ ๑	๖
ใบความรู้ เรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ	๙
แบบฝึกทักษะที่ ๒	๑๒
แบบฝึกทักษะที่ ๓	๑๔
แบบฝึกทักษะที่ ๔	๑๖
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๙
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	๒๕
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑-๔	๒๖
บรรณานุกรม	๓๑

คำชี้แจงสำหรับนักเรียนในการใช้แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีทั้งหมด ๘ เล่ม
แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เล่มที่ ๑ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ให้นักเรียน
ใช้เวลาศึกษาด้วยตนเอง ๒ ชั่วโมง โดยนักเรียนอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจแล้วลงมือปฏิบัติจน
เสร็จสมบูรณ์อย่างเต็มความสามารถ ดังนี้

๑. นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนลงมือศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านจับ
ใจความจับใจความสำคัญ
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกคะแนนไว้
๓. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ โดยศึกษาอย่างละเอียดทีละหน้า
๔. เมื่อนักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะตั้งแต่
แบบฝึกทักษะที่ ๑ ถึงแบบฝึกทักษะที่ ๔ โดยตอบคำถามทีละแบบฝึกทักษะตามความเข้าใจ
ของนักเรียนให้ถูกต้องครบถ้วน
๕. นักเรียนควรมีสมาธิและความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ในขณะที่ศึกษาเนื้อหาและทำ
แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ไม่ควรเปิดดูเฉลยคำตอบก่อนจนกว่านักเรียน
จะทำแบบฝึกทักษะเสร็จจึงค่อยเปิดดูเฉลย
๖. เมื่อศึกษาแบบฝึกทักษะเสร็จแล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบ
จากเฉลยแล้วนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

คำชี้แจงเพิ่มเติมสำหรับครู

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีทั้งหมด ๘ เล่ม
แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เล่มที่ ๑ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ให้นักเรียน
ใช้เวลาศึกษด้วยตนเอง ๒ ชั่วโมง โดยมีคำชี้แจงเพิ่มเติมสำหรับครูควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด
๒. ศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับงานเขียนประเภทต่างๆ
๓. ศึกษาข้อมูลจากแบบฝึกทักษะหลักการอ่านจับใจความสำคัญให้เข้าใจ
๔. ทดลองปฏิบัติแบบฝึกทักษะทั้งหมดตามแผน
๕. แนะนำวิธีการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้นักเรียนทุกคนทราบ
ก่อนลงมือปฏิบัติ
๖. ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่นักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
๗. สรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานร่วมกับนักเรียน และบันทึกผลการให้คะแนน

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com